

Bessenyei Ferenc Művészeti Díj 2016. évi díjátadó ünnepsége

Tisztelt Polgármester Úr, tisztelt Városlatyák, kedves Vendégek, kedves Díjazottak!

Bessenyei Ferenc egy 1979-ben megjelent újságcikkben ezeket mondta:

„Törekvéseimben nem a könnyebb utat kerestem, hanem az igazabbat: mert való igaz, a modern színésznek óriási káoszról kell kiszűrnie a rendet, a törvényt, a tiszta-értelmes pillanatokat... de ki kell szűrnie! A művészetnek ugyanis nem lehet az a dolga, hogy az emberbabából kiráncigálja a kócot, hogy elkésérítse, hanem, hogy visszaadja méltóságát és hitét. A színházat nem lehet rombolásra használni. Képtelenség! Ha állandóan ismételtetjük a kegyetlenséget, a pusztítást, amit naponta úton-útfélen úgyis láthatunk, akkor megszelídítjük az embereket? Nem hiszem. A jót kell ismételnünk szüntelenül. Mert csak a lenyűgöző példa, a szépség és a tisztaság tudja felemelni a nézőt. Vajon – kérdezem én – az a modern színház feladata, hogy összezavarja a képzetünket? Hogy ijesztgessen, rémítgessen bennünket? Ez volna a művészet?”

„Mert csak a lenyűgöző példa, a szépség és a tisztaság tudja felemelni a nézőt”, vallotta Bessenyei Ferenc. Ehhez azonban egyéniségekre, belsőleg-külsőleg tiszta emberekre, valódi művészekre van szükség. Csakhogy ma, sajnos, a legtöbb kultúracsináló rossz arcú, rossz külsejű, belsőleg is szürke tömegemberkével dolgozik, és nem hogy rendet nem teremt, de még a megmaradt kicsiny rendből is káoszt hoz létre, és ezt nevezi művészetnek. Ma minél jelentéktelenebbek a szereplők, és minél nagyobb a káosz a színpadon, annál nagyobb a siker, annál nagyobb az elismerés.

Bessenyei Ferenc egyik kedves szerepe, amiért első Kossuth-díjat kapta, Csehov Ványa bácsijának Asztrov doktora volt. Sokszor idézte Asztrov monológjából a következő mondatot: **„Az ember legyen mindenben szép, arcban, ruhában, lélekben, gondolatban.”**

Szerencsére mi itt Hódmezővásárhelyen, idén csakúgy, mint az előző években, most is két olyan művészeket adhatjuk át a város önkormányzata által alapított Bessenyei Művészeti díjat, akik egyfelől kívül-belül tiszta egyéniségek, ahogy Feri mondaná, **„szép emberpéldányok”**, másfelől művészetükkel, mind egyéni előadóként, mind karnagyként, illetve rendezőként, mindig harmóniát, rendet igyekeztek teremteni a színpadon.

Kedves János, először, mint hazai művészt, Magát szeretném köszönteni. Mostanában az a szokás, hogy még a 40-50 év feletti művészekről is azt mondják szinte egyedüli dicséretként, hogy milyen tehetséges. Ez a dicséret ebben az életkorban akár kétértelműnek is hathat, hiszen a tehetség csak lehetőség, de egyáltalán nem elegendő arra, hogy valakiből művész váljék. Még a művésznevelésben is elhanyagolják azt, amit a tehetség, azaz egy ingyen kapott adottság mellé kemény munkával kell megszerezni: nevezetesen a szakmai tudást. A bírálóbizottság és a város vezetése azzal, hogy idén Magának ítélte meg az egyik díjat, tehetsége mellett nagy szakmai tudását, finom szakmai ízlését, más szóval profizmusát ismerte el, és a művészetben a mesterségbeli tudás elengedhetetlen fontosságára hívta fel a figyelmet.

Kedves István, Feri mondta rólad a Férjem, a Komédiás című könyv készítője: **„Nem a kinézése determinálta, hanem a viselkedése.”** Tudom, hogy ahogy Te fejezted ki magad a könyvben: **„a kinézéseddel kapcsolatban neked sok keserű pillanatot volt a pályádon”** – és feltételezem, van még ma is. Ne haragudj, hogy mégis megemlítem ezt, de ma külön örömet jelent, ha végre egy szép embert, vonzó egyéniséget láthatunk a színészek között. Valamikor nem is vettek fel színésznek olyan fiatalembert, aki nem volt előnyös külsejű, de legalábbis vonzó, érdekes személyiség. Ma pedig már a reklámokban is durva arcú, kifejezetten csúnya embereket mutatnak, a ronda vált a szép, a harmonikus helyett a csábítóvá. Így aztán nem csoda, hogy a világ olyan nagyon eldurvult.

Az említett könyvben azt is megállapítottuk, hogy **„nem mindegy, ki a fiatalok példaképe, hogy néz ki, mit képvisel”**. Ezért volt szerencsés az a nemzedék, azok a nemzedékek, akiknek Te lehettél **„a helyes, megfelelő idolja”**. Többször mesélted, hogy tanárod, Várkonyi Zoltán azt mondta nektek, kezdő színészeknek, hogy **„ezt a pályát csak boldogan lehet művelni”**, és hogy Te idővel rájöttél ennek a mondatnak a jelentőségére, mert, ahogy mondod, **„ha te nem találsz meg a mesterségedben az örömet, akkor nincs mit átadnod a közönségnek”**. – Nos, én nagyon kívánom, hogy ez a díj szerezzon Neked annyi örömet, hogy bőven jusson belőle a közönségnek is.